

за това нарича ся *вътрѣшне* чувство; а усѣщаніе това въ нашиж-тѣ душижъ, нарича ся *свѣсть*. На нѣкои явленія, кои-то ся случявать въ насъ, мы сме си повече така навыкнѣлы, что-то повече не зимае на умъ, та така съ тѣхъ нашията свѣсть повече ся и незанимава; такыва-сѣ: На пр. дышаніе-то, отваряніе-то и затваряніе-то на очи-ты, двыганіе на членове-ты както: маханіе-то на рѣцѣ-тѣ и пр. Така и съ вънкашны-ты явленія и приключенія, на кои-то слабо пазимъ. Мы на пр. прѣминуваме прѣзь нѣкожъ кѣщѣ, па ничто незнаемъ, че прѣзь нежъ сме минѣли, или видѣли сме ся съ нѣкого и разговаряли сме ся, а не можемъ да кажемъ, каквы дрѣхы сѣ были на него; или чели сме едижъ книгѣ, слушали сме едижъ приказкѣ, нѣ незнаемъ да кажемъ, нито что сме чели, нито что сме чули. —

Колко-то повече чловѣкъ ся учи, всичко въ свѣсть-тѣ и въ знаніе-то да види, да чуе, да прави, то ще всичко по'ясно да бѣдять неговы-ты идеи и неговы-ты душевны прѣдставленія, та ще съ всичко повече неговый разумъ да ся обогатява и просвѣщава. Нѣ спорядъ това, трѣбва още повече да ся труди, что-то и способность за вънкашны-ты си усѣщанія, вънкашны-ты си чувства да изоощтрява съ избылны упражненія. И че то е възможно, учи ни опытъ всякой день. Добѣрь ловець, на пр. може да види по'добрь заекъ-тѣ на такъвѣ далечность, отгдѣ то друго ненавыкнѣто око неможе да съгляда; Американскій дивакъ познава по дырѣж-тѣ на пѣтя неговый непріятель, кой-то е въ бѣгъ взялъ.